

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugos), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Bej), Banca Poporală (Arpașul-înt.), Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercureș), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codrul (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.rla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Însoțire de credit (Vestem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-înt.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugos), Poporul (Săliște), Pcrumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Iva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercățana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Trărnăveana, Țimișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgneana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 20.—, pe 1/2 an K 10.—

Redactor responsabil:

VASILE VLAICU.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiu unui cm² câte 15 fileri.

Noua reformă a impozitelor.

Pentru acoperirea cheltuelilor din ce în ce mai mari ale statului și în prima linie pentru acoperirea dobânzilor împrumuturilor de războiu, guvernul țării noastre a prezentat actualei sesiuni parlamentare mai multe proiecte în scop de a modifica, resp. a întregi legile de impozite, azi în ființă, și a mări prin aceasta venitele erariale.

În prima linie se intenționează modificarea art. de lege X. din 1909, privitor la *impozitul general de venit*. Legea acestui impozit este paternitatea actualului ministru președinte, Dr. Wekerle, dar ea nu a fost pusă în vigoare până în anul 1915, când s'a decretat însă numai asupra veniturilor mai mari de Cor. 20,000.—. Numărul contribuabililor, cari au putut arăta un astfel de venit, a fost de 19,300. În 1916 legea s'a aplicat, pe o scară mai extinsă, asupra tuturor veniturilor de preste Cor. 10,000.—. În urma acestei schimbări, numărul contribuabililor a crescut la 150,000. Cheia de impozit a fost atât în 1915 cât și în 1916 stabilită pe bază progresivă, ajungând la veniturile de Cor. 120,000.— și mai mari la 5%. Modificarea proiectată acum stabilește o nouă cheie progresivă de impozit, care se urcă la 6% pentru venitele de Cor. 200,000. Aceeaș cheie rămâne apoi neschimbată pentru toate

veniturile, ce ar trece preste suma numită în urmă.

În legătură cu modificarea impozitului general de venit se proiectează a se încasa un *impozit suplimentar asupra celor necăsătoriți*. Acest impozit va fi de 15% pentru cei necăsătoriți și cari nu țin cu ei cel puțin un membru din familie în linie ascendentă sau descendentă, și 10% pentru ceice susțin o astfel de persoană, sau sunt căsătoriți, însă fără copii. Cei cu venituri mai mici de Cor. 10,000.— sunt scutiți de acest impozit suplimentar.

Mai departe se modifică și art. de lege XXX din 1916, privitor la *impozitul de avere*. Impozitul acesta, cum se știe, a intrat în vigoare la 1 Ianuarie 1917. Modificările proiectate intenționează schimbarea pe o scară și mai progresivă a cheii de impozit și aplicarea ei la toate averile, deci și la acelea, cari în trecut fiind însărcinate și cu alte impozite, erau scutite de impozitul de avere. Minimul de avere, obligat la acest impozit se reduce dela Cor. 50,000.— la Cor. 20,000.—. Cheia se începe cu 0.05%, ajunge pentru averi de Cor. 50,000.— la 0.12% și urmează treptat până la 0.5%, pentru averile de 2.4 mil. ori mai mari decât atât. Averile mobile și imobile, câștigate sub durata războiului vor fi supuse la impozit pe baza prețurilor de acum.

Tot din art. de lege XXX. din 1916 se proiectează a se modifica dispozițiunile privitoare la *impozitul de câștig de războiu*. Până acum cheia de impozit la câștigurile de războiu se începea la primele Cor. 10.000.— cu 5% și mergea treptat, pentru particulari, până la 45%, iar pentru societățile obligate la publicitate până la 35%. În urma modificărilor proiectate cheia de impozit începe la 10% și sfârșește la 60% și se aplică deopotrivă atât pentru persoanele fizice, cât și pentru societăți.

Ca nou impozit se introduce *impozitul suplimentar de războiu*, care se va percepe după aproape toate impozitele directe și anume: după impozitele fonciare, după cele de clasă de edificii, după impozitele de câștig din clasa III, de rente, de societăți obligate la publicitate și după impozitele de întreprinderi miniere.

Sub acest nou impozit suplimentar însă nu cade darea de clasa I și a IV. O progresivitate pentru noul impozit, din considerațiuni tehnice, a fost greu să se stabilească. De aceea, ca cheie, s'a stabilit deopotrivă pentru toți contribuabilii 60% ale singuraticelor impozite directe.

În sfârșit se intenționează a se introduce și un *impozit asupra augmentărilor de capitaluri sociale*. Conform proiectului, urcările de capitaluri urmate până la 31 Decembrie 1916 nu vor cădea sub noul impozit. Cele dela 1 Ianuarie a. c. însă da.

Totalul surplusurilor, care va rezulta din noile impozite se evaluează la 90 mil. cor. și suma aceasta se va întrebuința exclusiv pentru acoperirea dobânzilor dela împrumuturile de războiu.

Dar pe lângă modificarea legilor de impozit propriu zise ministrul de finanțe a prezentat și un proiect relativ la *impozitul de războiu al Băncii Austro-Ungare*. Proiectul constată, că partea impozitului de războiu, ce cade pe țările Coroanei Ungare din câștigurile băncii de emisiune pe anii 1914, 1915 și 1916, face Cor. 54.620,494.—. Cu privire la câștigul anului 1917 se va prezenta proiect de lege separat. Pentru acoperirea eventualelor pierderi extraordinare, s'a făcut o rezervă specială, la care s'a adăugat 20 mil. cor. Câștigurile realizate de banca Austro-Ungară din

vânzările cu preț urcat a aurului, devizelor și valutelor, formează o «rezervă valutară», care se va folosi în prima linie, pentru reconstruirea rezervei metalice. În aceasta rezervă s'a pus peste 250 mil. cor.

„Banca generală de asigurare“

pentru

al VII-lea împrumut de războiu.

Aflăm, că «Banca generală de asigurare», societate pe acții în Sibiu în vederea reușitei cât mai bune a subscripțiunei la împrumutul al VII-lea de războiu, a hotărât să cultive și asigurările de viață combinate cu împrumut de războiu, pe o scară mai extinsă.

De fapt, dintre toate modalitățile subscripțiunei, cea mai simplă, cea mai ușoară și cea mai ieftină este aceea, prin care obligațiunile de împrumut subscrise, le contractează «Banca» de asigurare astfel, că capitalul asigurat să se plătească celor îndreptățiți, în efecte ale împrumutului de războiu. Cine urmează această combinație norocoasă, dovedește nu numai o faptă patriotică, ci arată o deosebită îngrijire de viitorul propriei familii, pentru că la caz de moarte mai înainte de expirarea termenului de asigurare, titlii împrumuturilor de războiu se predau celor îndreptățiți (favorizaților asigurării) imediat și *fără a se mai cere achitarea ratelor restante dela suma împrumutului subscris*.

Împrumut de războiu combinat cu asigurare de viață poate subscrie orice persoană sănătoasă între anii 18—55 ai etății, fără considerare la sex și la ocupațiune. Sunt 2 modalități și anume:

I. Fără vizită medicală și

II. Cu vizită medicală (taxa medicului o plătește «Banca»).

Asigurările de viață pentru împrumutul de războiu se pot transforma ulterior și în asigurări de viață normale. La asigurările fără vizită medicală suma este limitată la K 5,000.—, însă la cele cu vizită medicală suma subscripțiunei este nelimitată. Asigurările cu vizită medicală se pot contracta pentru duratele de 12, 15 sau 20 ani, în timp ce modalitatea fără atestat medical se aplică numai la durata

de 12 ani. Premiile se plătesc în rate semestrale, însă prima rată trebuie plătită necondiționat anticipativ deodată cu înaintarea declarațiunii. Adaus de premiu pentru risicul de războiu se recere numai la modalitățile cu atestat medical și numai pentru sumele, cari trec peste K 25,000.—.

Premiile corăspunzătoare la etățile principale sunt pentru nominal 1,000 cor. obligațiuni:

Premiul anual la asigurările cu atestat medical:

Pentru asigurările fără atestat medical (pe 12 ani):

Etatea	Durata			Etatea	Premiul		
	12 ani	15 ani	20 ani		anual	semestral	trilunar
20	62-54	45-95	28-92	dela 18—35	65.—	33.—	17.—
25	63-17	46-62	30-51	„ 36—45	68.—	34-50	17-80
30	64-01	47-49	31-42	„ 41—55	75.—	38.—	19-50
35	65-07	48-60	32-63	Inclusive adausele pentru plătiri subanuale (cari se cuprind deja în premiile acestea).			
40	66-46	50-08	34-43				
45	68-52	52-42	37-43				
50	71-88	56-35	42-38				
55	77-21	62-46	50.—				

(Fără adausele de plătiri subanuale.)

Timbrul și competența poliței de asigurare trebuie plătită separat, însă numai la asigurările cu atestat medical.

«Banca» noastră de asigurare adresează un cald apel către toți bărbații de încredere, amicii și clienții ei să facă propagandă extinsă pentru subscripțiunea la împrumutul de războiu combinat cu asigurare de viață.

Dirijarea chestiunii agricole în Ungaria.

— Expoziturile ministeriului de agricultură u. r. —

Organizația oficială caracterizată cu numirea «*expozitură ministerială*» a ministerului de agricultură și-a luat începutul dela mișcarea socială, care s'a pornit în anul 1890 din secolul trecut în scopul îmbunătățirii situației materiale a locuitorilor rămași îndărăt economicește din regiunea muntoasă nord-estică a țării.

Această mișcare a avut drept urmare înființarea, în anul 1897, a *expoziturii ministeriale din regiunea muntoasă nord-estică*, la început cu sediul în Szolyva, iar mai târziu cu câțiva ani în Munkács.

Acesteia i-a urmat, în an. 1902, *expozitura ministerială organizată pentru Secuime*, cu sediul în Murășoșorheiu și cu scopul de a promova chestiunile economice secuști. Această expoziție mai târziu — când cercului ei de acțiune nu au mai aparținut numai comitatele locuite de Secui — a fost numită expoziție ministerială din părțile ardelen.

În anul 1908 și-a început activitatea expoziția din regiunea superioară, cu sediul în Zsolna, *pentru partea nord-vestică a țării*, întocmai cu acelaș cerc de activitate.

Toate aceste trei expoziții ministeriale au fost înființate cu acelaș scop, anume pentruca să promoveze interesele economice ale locuitorilor din regiunile mai înapoiate față de alte părți ale țării mai înaintate materialicește și în privința culturală, cum și pentruca pe cei cuprinși în cercul lor de activitate să-i ajute pe calea fericirii lor materiale.

Caracterul lucrării celor trei expoziții ministeriale întocmai ca și scopul lor este același și încât se referă la activitatea lor numai întru atâta se observă deosebire, întrucât este deosebit gradul de cultură al locuitorilor din diferitele regiuni, cum și știința și simțul lor, economic, și în conformitate cu aceste deosebiri expozițiile ministeriale sunt silite a alege pentru ajungerea acelor scopuri mijloace deosebite și alte modalități de procedare.

Numitele expoziții ministeriale, nu numai că și-au mărit teritoriul de acțiune în cursul anilor, extinzându-și activitatea tot peste mai multe comitate, ci în urma dezvoltării treptate a programului de dirijare al ministrului de agricultură s'a mărit și cercul de activitate al expozițiilor ministeriale, și în proporția, în care a crescut cercul lor de afaceri administrative, a încetat aceea notă distinctivă a lucrării lor, care în activitatea de mai înainte expozițiilor ministeriale eră definită cu numirea «*acțiune de ajutorare*». Astfel în urma dezvoltării lor treptate expozițiile ministeriale au încetat a fi organe oficiale servind un scop deosebit și s'au prefăcut în organe administrative ordinare de guvernare ale ministrului de agricultură, a cărora chemare acum nu este întru atâta ajutorarea deosebită, ci în locul prim *executarea programului de agricultură în forma și cu mijloacele acomodate împrejurărilor locale, adecă în mod mai intensiv*.

Desvoltarea în această direcție a expozițiilor ministeriale a fost cauza hotărării, că expozițiile ministeriale nu s'au restrâns numai la cele mai înapoiate și mai sărace regiuni ale țării și la sprijinirea lor în măsură mai mare din partea ministrului de agricultură, ci ca ele să se organizeze și în alte regiuni ale țării, anume în acelea, unde înființării expozițiilor ministeriale îi dă titlul de drept nu rămânerea îndărăt pe terenul economic și sărăcia locuitorilor, ci împrejurarea, că pentru rezolvarea problemelor aparținătoare cercului de activitate a portofoliului agriculturii să se creieze pe lângă administrația ordinară și pentru completarea aceleia o astfel de organizație oficială, care ocupându-se cu problemele acestui cerc de afaceri, să asigure o administrație agricolă uniformă și intensivă.

Cu acest scop s'a înființat în anul 1913, cu sediul în Timișoara, expoziția ministerială din Timișoara, deocamdată cu cerc de activitate asupra comitatelor Timiș și Caraș-Severin și expoziția ministerială cu sediul în Oradea-mare, care cuprinde comitatele Bihor, Arad și Selagiu. Tot în anul 1913 expoziția ministerială ardeleană (secuiască) a fost despărțită în două, astfel că, dintre cele 11 comitate aparținătoare aceleia, 4 comitate cu populațiune secuiească, cum și comitatul Brașov și Târnavă mică sau dat expoziției ministeriale cu sediul în Murășoșorheiu, iar celelalte 5 comitate expoziției de nou înființate cu sediul în Cluj.

Prin această organizare mai nouă expozițiile ministeriale s'au ridicat la 6, iar numărul comitatelor aparținătoare cercului lor de activitate la 31. Aceste expoziții ministeriale, cu privire la sediul lor și la comitatele, ce le aparțin, sunt următoarele:

1. *Expoziția din regiunea muntoasă* a ministeriului de agricultură u. r. (cu sediul: *Muncaciu*). Se extinde peste comitatele: Bereg, Maramurăș, Șaroș, Sătmar, Sepeș, Ung, Ugocia și Zemplin.

2. *Expoziția Murășorheiu* a ministeriului de agricultură u. r. (cu sediul: *Murășorheiu*). Se extinde peste comitatele: Brașov, Ciuc, Treiscaune, Târnava-mică, Murăș-Turda și Odorheiu.

3. *Expoziția Cluj* a ministeriului de agricultură u. r. (cu sediul: *Cluj*). Se extinde peste comitatele: Alba-de-joș, Hunedoara, Cojocna, Solnoc-Dobâca și Turda-Arieș.

4. *Expoziția din regiunea de sus* a ministeriului de agricultură u. r. (cu sediul: *Zsolna*). Se extinde peste comitatele: Arva, Barș, Gömör-Kishont, Liptó, Trencin, Túrócz și Zolyom.

5. *Expoziția Oradea-mare* a ministeriului de agricultură u. r. (cu sediul: *Oradea-mare*). Se extinde peste comitatele: Arad, Bihor și Selagiu.

6. *Expoziția Timișoara* a ministeriului de agricultură u. r. (cu sediul: *Timișoara*). Se extinde peste comitatele: Caraș Severin și Timiș.

Tot în anul 1913 s'a făcut un pas mai departe în direcția dezvoltării viitoare a expozițiilor ministeriale ca organe oficiale ordinare. De o parte s'a avut în vedere simplificarea procedurii și desărcinarea ministeriului, de altă parte legătura intimă între organele expozițiilor înființate și între oficiile și organele publice ale comitatelor aparținătoare diferitelor expoziții. Această legătură oficială — cu diferitele institute de specialitate (școale), mai departe cu oficiile și organele publice ale diferitelor domenii și proprietăți, institute pentru cultura cailor, scaldători, stațiuni de vilegiatură și în genere cu oficiile și organele publice instituite pentru manipularea averii statului, cu oficiile și organele publice de silvicultură și afacerilor de apă, — stă numai în aceea, că toate aceste oficii și organe publice, la recercarea primită nemijlocit dela expozițiile ministeriale le sprijinesc pe acestea în activitatea lor și în chestiunile cari privesc activitatea expoziției procedeează în înțelegere cu aceea și dincontră și expozițiile ministeriale, la recercarea oficiilor și organelor publice, le sprijinesc pe aceste în activitatea lor.

Referințele dintre expozițiile ministeriale și oficiile și organele publice se stabilesc prin regulamentul edat de ministeriul de agricultură sub Nr. 4670/1913 prezidial.

În înțelesul § 2 al regulamentului de organizare susnumit problema expozițiilor ministeriale este:

a) să urmărească încontinuu cu atențiune referințele economice ale teritoriului, cu toate ramificațiile aceleia, să promoveze în tot modul posibil, în cercul lor de activitate și între marginile creditului ce li-se pune la dispoziție, dezvoltarea acelor și întărirea materială și morală a obștei agricole și spre acest scop să înainteze ministeriului de agricultură, conform necesităților ce se vor ivi, propuneri și proiecte;

b) să controleze cu energie executarea legilor și ordonanțelor aduse în interesul economiei, respective să urmărească în continuu cu atențiune munca în această direcție a autorităților încredințate cu exe-

cutarea acestor legi și să le sprijinească în activitatea lor;

c) să execute ordonanțele ministrului de agricultură și să dispună independent în baza impunerii câștigate, în sfera singuraticilor rami de afaceri;

d) să controleze activitatea oficiilor de specialitate, ce sunt subordonate expoziției ministeriale, a institutelor și organelor de specialitate îndreptățite la activitate independentă, pe acelea să le împinteneze la activitate și să le sprijinească în împlinirea misiunii lor;

e) să urmărească cu atențiune activitatea, în conformitate cu statutele, a asociațiilor cu scopuri economice, a cercurilor economice, a societăților de muncitori economici și însoțirilor, ce funcționează pe teritoriul lor, să le sprijinească în împlinirea problemelor lor, să sprijinească organizarea în corporațiuni și însoțiri a economilor și să îmbrățișeze după putință toate organizațiile sociale din cercul lor de activitate.

Personalul expoziției ministeriale îl numește respective îl distribue ministrul de agricultură.

Personalul expozițiilor trebuie astfel instituit, ca să corăspundă sferei de afaceri a acelor și ca calificația de specialitate economică să fie reprezentată după cum cere trebuința.

Dintre comitatele ardelenene nu fac parte din expozițiile numite: comitatele Sibiu, Târnava-mare, Făgăraș și Bistrița.

Acum vre-o sută de ani.

În colecția de 458 scrisori și alte documente de afaceri ale negustorului *Dimitrie M. Dinu* (1790—1834), numit și *Aman* din Craiova¹ se află de sigur documente foarte prețioase nu numai pentru istoria comerțului românesc, ci și referitoare la viața socială-economică de acum vre-o sută de ani. Cetineștele scrise cu un secol mai înainte despre lână, unt, seu, vin și altele, o altă viață, apusă de mult, te răpește din mijlocul preocupățiilor zadarnice de astăzi, și-ți desemnează în trăsături simpatice o linie de dezvoltare a vieții noastre economice viitoare.

Lăsăm să urmeze câteva din scrisorile primite și păstrate de marele negustor și arăndaș de pe vremuri. Originalele se păstrează în «Muzeul Aman» din Craiova.

O afacere de lână.

Gheorghe Mihailovič către Dimitrie Aman.
«Pentru tocmeala ce am făcută cu dumneata, să aducă lână dela tabaci, stogoșe și țigae, și poate dumneata să-mi cei mie jumătate stogoșe și jumătate

¹ Vezi vol. «Corespondența lui Dimitrie Aman negustor din Craiova (1794—1834)». Volumul se poate procura și dela Librăria arhidiecezană, Sibiu.

figae eü numai stogoşe şi figae la tabaci nu pocî gâsi; trebuie să fie de trei neamuri de lână, că dumneata ştii bine că tabaci n'aü turmele lorü de oi, ci cumpără de la zalhanale, de la măcelaci (sic). Şi eü dumitale nu-ţi hotărăscü de care soi de lână va eşi mai multă, stogoşe sau barseană sau fâgae, şi pentru aşasta să amü răspunsü dumitale de priimeşti lână amestecată, şi de care neamü va eşi mai multă nu ştii. Iarü, cândü voi găsi lână barseană curată, fără figae şi fără stogoşe şi voi lua-o cu 2 parale sau cu trei mai josü, şi eü dumitale mai josü o daü. Iarü cândü o fi amestecată cu de trei neamuri, să o priimeşti dumneata, chirü Dimitrie. Eü slujescü aşasta cale dumitale, iar nu pentru folosul meü, fiindcă nădăjduescü la Dumnezeü ca să facemü de acuma înainte alişverişü. Şi pentru aşasta să amü răspunsü dumitale, şi, în ce časü voi priimi răspunsu, scofü poste dela Piteşti şi plecü. Şi pentru lână neagră, de n'orü vrea tabaci să-mi vänzä länä cea albă fără neagră, caută să iaü şi neagră, şi să o priimeşti cu doao parale sau trei mai josü. Darü lână neagră ese prea puţänă, să fie la zece oi una: încă nu e la zece una, darü zicü eü la zece una. Iarü, nevoindu dumneata aceste, să mă înştiinzezi să-ţi daü arvună înapoi, să trimiţi la Craiova sau la Bucureşti unde veî porunci. Chirü Dimitre, arätü dumitate că, de cândü facü neguţătorie, nu m'amü ruşinatü între neguţatori şi voi să nu mă ruşinezü nici acumü, cu ajutoru lui Dumnezeü».

(Pecete cu litere turceşti).

Cum se vede însă din cele următoare, afacerea aveä încă şi o altă faţă.

Bucureşti, 21 Septembrie 1805. «Demeter Adam» se plînge Agenţiei că s'a învoit în 1804 cu Mihailovici «ca să-mi aducä 25,000 oca lână de tăbăcie dinü Ţara Tătărăscă după mostra ce me-aü lăsatü şi cu sorocü până la trecuta lună lui Aprilie să ni-e facä teslimü la Craiova, ocă câte parale 25, şi i-am datü înü trei rânduri lei 17,000. Care lână, nu numai că la numitulü sorocü nu me-aü adus-o, ci au trecutü şi peste sorocü doao luni şi mai bine, şi länä câtä me-aü adusü nu aü fost după proba ce me-aü lăsatü, ci aü fostü prostă şi nespălată şi plină de piei de oie, şi nici suma deplină nu me-aü adus-o, ci abea de bani jumătate, şi, aşteptändü toată vara să-mi mai aducä ceva lână, şi până acuma n'amü văzutä nici lână, nici pe elü; cu venirea mea aici înü Bucureşti, amü aflatü că aü trecutü la Piteşti, la povarna lui». Cere, ca un căprar să-l «facä ferpotü 300 vedre rachiiu spiritü ce are la povarnă acolö şi lei 2,000 ce are la unü Nedä Gheorghiu, suditü chesaricescü la Slatină», aducändu-l şi pe dînsul la Craiova, unde a făcut învoiala, «faţă fiindü şi alfi neguţatori länari, cari ştii curgerea pricini şi aü şi idee de cestü felü de marfä.

Din scrisoarea următoare se vede bine, că Aman s'a priceput să-i «punä sula în coaste», lui Milaiovici cum se ziceä pe atunci.

Piteşti, 26 Septembrie 1805. Gheorghe Mihailovici către Aman. Scrie că aşteaptä căruşele cu lână: când va fi uscată, va veni cu ea la Craiova. Zăbava provine de acolo că «la Bender mi-a oprit Paşa lina ce aveam să scot de acolo..., zicînd că nu e slobod să iasă pentru Ţara Românească, şi mi-a zăbovit lucrul două luni şi jumătate, până ce a venit firman dela Constantinopol şi m'a lăsat de am scos lucrul, dînd şi 130 de lei geremeä; apoi a fost ploaie, lipsä de căruşi». Discuţie cu privire la preţ. «Am luat lina cu 16 parale oca am dat şi 6 parale chirie la ocă, de la Bender şi Akkerman până la Craiova, şi s'aü făcut 22; apoi vama şi alte cheltuieli şi geremele ce le-am dat la Turci, acelea sînt deosebite». Să fie «creştin» şi să nu-i strice unicul cîştig.

Epilogul arată însă, că, deşi afacerea a ţinut cam 2 ani, totuşi Aman «s'a fript» puţin.

30 Iunie 1806. Gheorghe Mihailovici către Aman. «Ştiinţezü dumitale pentru judecata căräuşilorü că am eşitü cu däşi înăinta Măriei Sale Vodä şi am arätatü mărturiile ce m'ai datü dum[nea]ta, şi nu s'au uitatü Vodä la mărturi, zăcändu-mi că vreme rië aü fostü în potriv[ä], cu ploile c-aü fost inü anu trecut. N'au apuca[ft pä căräuş, ci ei cu neguţatoru, iarä nu cu deşi. Ci, dum[nea]ta chirü Demitri, se facem cum va fi cu dreptu, să nu mă sărăcescü eü de totü, nici dum[nea]ta se nu păgubeşti şi se facem creştines[te]; că, de vom eşi la judecatä, vom cheltui amändoi, şi e păcatü, că dum[nea]ta ştii judecata lui Dumnezeü bine, şi nu te bucur[i] la mine».¹ V.

JURISDICŢIUNE.

Scadenţa sumei de asigurare în caz de sinucidere. Dacă conform condiţiilor de asigurare suma asigurată este plătilbilă şi în caz de sinucidere a asiguratului «întru cât asigurarea a fost în vigoare cel puţin 3 ani», atunci condiţia aceasta este împlinită numai, dacă asigurarea a fost în vigoare 3 ani compleţi după calendar şi nu dejä la sinuciderea mai înainte asiguratului, când premia de asigurare a anului al treilea a devenit scadentă şi s'a plătit.

(Curia reg. Nr. 413/916 P. VIII dela 25 Maiu 1916).

Umplerea ulterioară a locului de plată în cambie. Umplerea contrară stipulaţiunii a locului de plată în cambie, singură, nu atinge obligamentul cambial al acceptantului, ci poate servi numai drept excepţie ä competenţei. Curia reg. Nr. 987/916 P. IV dela 3 Nov. 1916).

Validitatea hotărîrilor adunării generale. — Relaţia între membrul din direcţiune şi societate. I. Faptul, că n'a fost pus la ordinea de zi (în program) obiectul hotărât de adunarea generală de constituire, nu poate

¹ Ocazional vom continua.

ervi drept motive pentru atacarea acelei hotărâri. II. Dacă salariul directorului, votat de adunarea generală de constituire, dar netrecut la procesul verbal, s'a asemnat în curs de mai mulți ani, fără să fi fost excepționat de comitetul de supraveghiere sau de adunarea generală, atunci hotărârea adunării generale de constituire este a se considera ca validă. — III. Calitatea de membru în direcțiune nu stabilește între acesta și societatea pe acții relație de serviciu.

(Curia reg. Nr. 382/1916 Rp. VIII dela 7 Nov. 191)

Obligat este posesorul cambial a cercetă originea cambiei? Institutul de bani-posesor cambial, escontător, nu poate fi obligat la cercetarea prealabilă (înainte de primirea resp. escontarea cambiei) a originii cambiei.

(Curia reg. Nr. 5067/916 Rp. dela 10 Ian. 1917).

Sfera de competență a directorului executiv. În lipsă de autorizare specială, sfera de competență a directorului executiv a societății pe acții, întemeiată pe §§-ii 43 și 193 ai legii comerciale, se extinde numai asupra afacerilor normale ale societății și numai asupra acelor acte de drept, pe cari le necesitează, de regulă, operațiile de toate zilele. Cumpărarea-vânzarea de imobilități însă nu aparține sferei de competență a directorului executiv, ca plenipotențiat comercial și în privința acestora, fără autorizare specială, nu poate lua dispoziții obligatoare pentru societatea pe acții.

(Curia reg. Nr. 3441/916 Rp. VII dela 26 Oct. 1916).

Când încetează obligamentul acceptantului? Prin plata făcută de emitent sau de girant, obligamentul cambial al acceptantului încetează numai, dacă debitorul regresant a făcut plata nu numai în interesul său propriu, ci și în al acceptantului.

(Curia reg. Nr. 3959/916 P. IV dela 16 Martie 1917).

CRONICĂ.

Al șaptelea împrumut de stat. La 15 crt. s'a început, precum am anunțat deja subscripțiunea la al VII-lea împrumut de războiu ungar. Suma noului împrumut nu este dinainte fixată, ci se va stabili conform rezultatului subscripțiunii, care se încheie la 14 Decembrie a. c. Se emit și de astădată obligațiuni de rentă de 6% și 5 $\frac{1}{2}$ %, scutite de impozit. Cele dintâi vor avea cuponul scadent la 1 Februarie și 1 August a fiecărui an (primul cupon la 1 August 1918); iar cele din urmă la 1 Iunie și Decembrie (primul cupon la 1 Iunie 1918).

Prețul de emisiune este la obligațiunile de 6%, dacă prețul se plătește în întregime la subscripțiune, K 96·10 întrucât subscripțiunea se face în timpul dintre 15 Noembrie — 1 Decembrie 1917 incluziv și K 96·32 la subscripțiuni făcute în timpul dela 1 Decembrie 1917 — 14 Decembrie incluziv.

Dacă prețul se plătește în rate, prețul de emisiune este K 97·20 în tot timpul dela 15 Noembrie incluziv 14 Decembrie.

La obligațiunile de 5 $\frac{1}{2}$ % prețul de emisiune este, dacă se plătește prețul în întregime în timpul dela 15 Noembrie — 1 Decembrie 1917 incluziv, K 91·25 și în timpul dela 1 Decembrie — 14 Decembrie 1917 K 91·45.

În caz de plătire a prețului în rate, prețul este în tot timpul dela 15 Noembrie — 14 Decembrie 1917 K 92·25.

În scopul subscripțiunii împrumutului de războiu și pentru plățirea prețului obligațiunilor subscrise, toate băncile acordă împrumuturi de lombard ieftine; «Banca Austro-Ungară» și alte bănci mai mari cu 5% interese și până la 75% ale valorii nominale a obligațiunilor.

Împrumuturile flotante de stat. După cum cetim în «M. P.», cu sfârșitul lui Maiu a. c., împrumuturile flotante ale Austriei, luate dela Banca Austro-Ungară au făcut 9·2 miliarde iar cele luate dela alte bănci 5·7 miliarde. Pe baza relației de cvotă, se poate deduce, că în acelaș timp Ungaria a contractat la Banca Austro-Ungară 4·7 miliarde, iar la alte bănci 3 miliarde. La un loc deci împrumuturile flotante ale ambelor state ale monarhiei au făcut cu finea lui Maiu a. c. 22·6 miliarde.

Supraveghierea și controlarea centralelor. Sub Nr. 4308/1917 M. E., guvernul a dat o ordinațiune, prin care pune sub control pe toate centralele din țară. Controlul îl exercită ministeriul, încredințat cu aceasta. Centralele sunt obligate a face raport periodic ministeriilor despre încassarile și plățile lor. Când se descoper iregularități sau întrelăsări, ministrul poate cere pedepsirea celui vinovat, ori chiar și delăturarea din oficiu.

Funcționarii de bancă din capitală și adausul de scumpete. Între funcționarii de bancă din Budapesta s'a pornit, încă mai de mult, o acțiune pentru urcarea adausurilor de scumpete de războiu. Băncile mari, în urma unui memorandum, ce li s'a prezentat, au onorat cererea justă a funcționarilor lor. Nu tot așa au făcut însă băncile mijlocii și mici. Acestea au refuzat a acorda adausurile de scumpete cerute de funcționari, precum urmează: la funcționarii căsătoriți 120% a salariului fundamental, care adaus însă mai mic de K 3600 nu poate fi, afară de aceasta de fiecare copil al funcționarului câte K 1000—. Cheia aceasta se aplică până la cei cu salar fundamental de K 5000—. Pentru funcționarii necăsătoriți s'a cerut un adaus de scumpete de 100%, dar minimal K 2400—. Pentru cei cu salar fundamental de peste K 5000— s'a cerut ca adaus de scumpete un procent mai redus.

Făță cu aceste pretensiuni ale funcționarilor, directorii băncilor mijlocii și mici s'au declarat gata a

acordă următoarele adausuri de scumpete: 100% la cei căsătoriți, 80% la cei necăsătoriți, chei, ce s'ar aplică până la salariul de K 3000.—; apoi de primul copil K 720.—, la mai mulți copii, adausul de scumpete s'ar reduce.

Nemulțămii cu aceste adausuri, precum și cu faptul, că directorii nu s'au îngrijit de ameliorarea sortii celor mobilizați și a pensioniștilor, funcționarii au refuzat a primi adausurile de scumpete oferite și în o adunare foarte cercetată, ținută la mijlocul săptămânii trecute, an hotărât a intra în grevă — dacă în curs de o săptămână nu li se vor împlini cererile juste. Până în momentul când scriem aceste rânduri încă nu cunoaștem rezultatul acțiunii hotărâte a funcționarilor. Credem însă, că în vederea subscripțiunii împrumutului de războiu, ce tocmai este în curgere și a presiunii, ce probabil va exercia și guvernul, cererile funcționarilor vor fi împlinite.

Prețul aurului. După cum scrie «Börsen Kurir» în cafenelele din Budapesta se traficează aurul cu Cor. 18,000.— kilogramul. În vremuri normale un kilogram de aur eră Cor. 3,276.—

Bugetul Statului Ungar pe exercițiul 1917/18 prezintă următoarele cifre:

Erogațiuni ordinare . .	Cor. 3,016.951,452.—
„ extraordinare „	425.727,209.—
Total:	Cor. 3.442.678.661.—
Percepțiuni ordinare . .	Cor. 2,926.965.537.—
„ extraordinare . .	541.938,274.—
Total:	Cor. 3.468.903,811.—

Între percepțiuni și eroagațiuni rezultă un excedent de Cor. 26.225,150.—

Față cu ultimul buget, cel de pe exercițiul 1914/15, eroagațiunile au crescut cu Cor. 1,138.311.950.—, iar percepțiunile Cor. 973.109,924.—.

Cheltuielile de războiu pe cei dintâi trei ani fac 15 miliarde și 607 milioane.

Pentru al 7-lea împrumut de războiu. «Banca generală de asigurare societate pe acții în Sibiiu» în scopul de a înlesni participarea tuturor asiguraților ei la subscrierea împrumutului al 7-lea de războiu, le face toate favorurile posibile și anume:

1. *Contractează asigurări de viață pentru împrumutul de războiu*, fără atestat medical și fără formalități deosebite, astfel, că sumele subscrise revin asiguraților după 12, 15 sau 20 ani, dacă rămâne în viață, respective «Banca» predă favorizaților imediat titluri de obligațiuni la caz, că moare asiguratul mai înainte.

2. *Premiile asigurărilor* fie de orice fel, se pot plăti în loc de numărare, cu obligațiuni ale împrumutului de războiu al 7-lea, resp. cu chitanțele interinale ale subscrierilor dela împrumutul al 7-lea de războiu.

3. Asigurații «Băncii» pot primi în scopul subscrierii *împrumuturile maxime pe polițele de asigurare de viață*, pe lângă etalon redus.

4. Toate celelalte favoruri acordate de alte institute financiate le oferă asiguraților ei și «Banca generală de asigurare, societate pe acții în Sibiiu», care primește subscrieri atât la Centrala ei cât și agențiile principale.

Impozit asupra tantiemelor în Austria. Comisiunea financiară a parlamentului austriac a proiectat următoarele impozite asupra tantiemelor:

până la Cor.	5,000	20%
„ „ „	10 000	25%
„ „ „	25.000	30%
„ „ „	50,000	35%
„ „ „	100,000	40%
„ „ „	200,000	45%
„ „ „	500,000	50%
preste Cor.	500,000	60%

Impozitul se stabilește după sumele primite de singuraticii membri ai direcțiunii, comitetului de supraveghiere, funcționari etc., și nu după suma totală de tantieme, plătită de societăți.

Acest impozit, desigur se va decretă și la noi.

BIBLIOGRAFIE.

«Anuarul Băncilor Române». Anul XIX. 1918. Redactor: Constantin Popp. Editura «Solidarității», Sibiiu Tipografia arhidiecezană 1917. Prețul K 5.30 incl. porto.

Cunoscutul șematism al societăților pe acțiuni, al însoțirilor și altor întreprinderi românești a apărut zilele trecute în formatul obicuinuit în extensiune de 9 coale tipar.

Coala primă conține pe lângă calendarul pe 1918 (Gregorian și Iulian): Noua tarifa postală (întrată în vigoare la 1 Octomvrie 1916). Tarifa pentru telegrame, Nouele tarife de timbre (Scala I, II și III intrate în vigoare la 1 Decemvrie 1916). Chei pentru calcularea intereselor, Competința de timbru a registrelor comerciale și Monetele diferitelor state.

Șematismul propriu zis cuprinde datele obicuite și bilanțul pe 1916, dela 126 de institute de bani, ca soc. pe acțiuni, 25 de însoțiri și 9 alte întreprinderi. «Banca generală de asigurare din Sibiiu, unica noastră bancă de asigurare, precum și «Solidaritatea» cu extras din statutele ei figurează sub capitole speciale. «Anuarul» mai conține într'un capitol separat «Dividenda băncilor noastre pe 1916 și la sfârșit cele două sumare, unul alfabetic și unul după sedii.

Anuarul pe 1918 are și o inovație: *cheia pentru bilanț*, un mic dicționar anexat la sfârșit după sumare, arătând în ordine alfabetică, expresiunile corespunzătoare celor românești în limbile maghiară și germană. Cu ajutorul acestei chei se pot folosi de Anuar cu bun succes și cercurile interesate maghiare și germane.

Anuarul se poate comandă la «Revista Economică» în Sibiiu — Nagyszeben, cu prețul de K 5.30 mil. porto.

A apărut în *Biblioteca băncilor române*: «Cursul elementar de stenografie românească», prelucrat după sistemul stenotachigrafic de Vasile Vlaicu și se poate procura dela: *Librăria arhidiecezană din Sibiu* (Nagyszeben) cu prețul de Cor. 2— plus porto.

Cine se interesează de un sistem cursiv (nu geometric) de stenografie românească, cerând să i se implinească așteptările de ușurință la învățat, practicitate, iușală la scris, și siguranță la cetit, poate afla în cartea aceasta mulțămire stenografică. Comparând-o cu alte cărți, de alte sisteme, un stenograf român va mai afla însă în ea și alte calități folosite.

Autorul fiind convins de calitățile sistemului, n'a pregetat a riscă spese urcate și muncă îndelungată pentru a da în mâna celor interesați: *funcționari, studenți și intelectuali*, ceva folositor ca stenografie românească.

Cartea are 2 părți: teoretică (tipărită) și practică (litografată). Partea teoretică este interesantă și instructivă, iar cea practică e precisă și completă.

Sumarul:

Noua reformă a impozitelor. — Banca generală de asigurare pentru al VII-lea împrumut de războiu. — Dirijarea chestiunii agricole în Ungaria. — Acum vr'o sută de ani. — *Jurisdicțiune*: Scadența sumei de asigurare, Umplerea ulterioară a locului de plată în cambie, Validitatea hotărârilor adunării generale, Obligat este posesorul a cercetă originea cambiei, Când încetează obligamentul acceptantului? — *Cronică*: Al șaptelea împrumut de stat, Împrumuturile flotante de stat, Supraveghierea și controlarea centralelor, Funcționarii de bancă din capitală și adausul de scumpete, Prețul aurului, Pentru al 7-lea împrumut de războiu. Impozit asupra tantiemelor în Austria, Bugetul Statului Ungar. — *Bibliografie*: «Anuarul Băncilor rom.», anul 19, 1918. Stenografie românească de V. Vlaicu.

„ARMONIA“

cassă de cred. și econ. soc. pe acții în Cincul-mare—Nagysink.

Aviz.

Aducem la cunoștința deponenților noștri, că direcțiunea a decis reducerea etalonului la toate depunerile aflătoare la noi cu 1%.

1—1

Direcțiunea.

„ARDELEANA“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Orăștie.

Aviz.

Căutăm **contabil-conducător** pentru filiala noastră din Vinț-Alvincz. Dela numitul să recere să fie introdus în toți ramii de bancă și să știe lucră independent. Reflectanții să-și înainteze aci ofertele, alăturând în copie simplă atestatele de serviciu și de școală, comunicând și pretențiile de salar. Intrucât cel ales e necăsătorit. beneficiază de cvartir, încălzit și luminat în edificiul filialei.

Direcțiunea.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post Sparcassa ung. 29,349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria,

în 1911, sub egida «SOLIDARITĂȚII».

„BANCA GENERALA DE ASIGURARE“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile și asigurări contra spargerilor. Mai departe mijlocește asigurări: contra accidentelor și contra grindinei.

— Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile. —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și prin agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Fonduri proprii de rezervă la finea anului 1916 preste . . . . . K 400,000—

Daune plătite până la finea anului 1916 preste . . . . . „ 250,000—

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“

Sibiu — Nagyszeben. Edificiul „Albina“.